

Voorstel voor online bezwaarschrift tegen de nieuwe ggo-maïsveldproef.

Intro

Het Vlaams instituut voor Biotechnologie (VIB) kondigde eind december 2011 aan dat het de volgende drie jaren een genetisch gemanipuleerd maïsveld wil aanplanten te Wetteren. Aangezien het om een nieuwe soort gaat, die nog niet goedgekeurd is door Europese instanties, wordt dit aanzien als een veldproef, waar enkele Belgische instanties zich moeten over uitspreken. Tot 21 januari 2011 kunnen burgers en organisaties online een bezwaarschrift indienen, waarna de Adviesraad voor Bioveiligheid een advies voorbereidt aan de bevoegde ministers.

Heel wat mensen zijn ervan overtuigd dat dergelijke veldproef echter gevaarlijk, nutteloos en ongewenst is. Niet voor niets worden in gans Europa nagenoeg nog nergens ggo-gewassen geteeld.

De veldproef lijkt in het teken te staan van de promotie van herbicideresistente maïs die wellicht wordt ingezet voor de productie van biobrandstof en bioplastiek. Velen zijn ervan overtuigd dat dit enkel de belangen van een handjevol fabrikanten ten goede komt, en een enorme verslechtering kan betekenen in de strijd tegen honger, klimaatverandering, bodemdegradatie en ontbossing. Het is bovendien een zeer gevaarlijke methode, aangezien deze synthetische maïs, eenmaal toegelaten op onze akkers, sowieso de gewone maïs, die geteeld wordt voor menselijke en dierlijke consumptie, zal besmetten. Onderzoeken naar de effecten van consumptie van genetisch gemanipuleerde maïs op mens en dier, zijn nagenoeg onbestaand, maar de weinige onafhankelijke onderzoeken hiernaar, geven alle reden tot bezorgdheid.

Er moet dus eerst veel meer onderzoek gebeuren naar de veiligheid van deze maïs, vooraleer dit mag toegelaten worden in open lucht.

Daarenboven stellen velen zich de vraag naar het nut van deze geldverslindende manipulatietechnologie, wanneer internationaal wordt erkend dat echte oplossingen voor het tegengaan van de huidige crisissen mbt klimaat, milieu, honger en verdwijnen van de kleinschalige landbouw wereldwijd, helemaal niet in de richting van ggo-gewassen wijzen, integendeel. GGO-gewassen maken boeren heel sterk afhankelijk van enkele chemische bedrijven, die het, door hen gepatenteerde gewas, vaak nog 'verhuren' in combinatie met de koppelverkoop van allerhande gevaarlijke pesticiden. De multinationals achter de schermen van de ggo-maïs, die in Wetteren zal worden aangeplant, zijn hoogstwaarschijnlijk onder meer Monsanto (verspreider van onder meer ddt, agent orange, en dioxines), BASF en Bayer Crop Science (beiden mogelijks mee verantwoordelijk voor het afsterven van de honingbij), en granengigant Cargill (onder meer berucht voor haar aandeel in de Indische voedselcrisis van 2008, en het verdwijnen van het Braziliaanse regenwoud). Maar ook enkele Belgische industriëlen willen graag wat centen verdienen met het stimuleren van biobrandstoffen. Zij verenigden zich, samen met wat multinationals, in de [Ghent Bio Energy Valley](#). Achter het mooie verhaaltje van klimaatredders en duurzaamheid, gaat echter een keiharde business schuil, die de laatste jaren ontegensprekelijk mee verantwoordelijk was voor het vergroten van de wereldhonger, en de achteruitgang van ons milieu. Onder het valse mom van oogstvergroting willen zij de handel in zoveel mogelijk winstgevendende gewassen naar zich toetrekken, door deze gewassen te patenteren en, via hun invloed in de zadenindustrie, letterlijk op te dringen aan alle boeren.

Dus loont het zeer sterk de moeite om nog voor 21 januari je eigen bezwaarschrift in te dienen op: Je kunt dit doen door te surfen naar: <http://www.health.fgov.be/pls/apex/f?p=OGM:1:2944155200114571> en er je bezwaren en bezorgdheden in te formuleren.

Heb je weinig inspiratie, dan mag je onderstaande tekst ook geheel of gedeeltelijk overnemen. Het is de vrucht van het gezamenlijk denkwerk van heel wat bekommerde burgers, en het loont de moeite dit eens door te nemen. Mits wat copy pasten (ctrl-c / ctrl-v) duurt dit niet langer dan DRIE minuutjes van je tijd.

Een ander, franstalig voorbeeldbezwaarschrift, vind je hier: <http://www.nouveau-monde.be/Agir-ogm.html>

Terug naar het formulier:

Dossier B/BE/11/V4: aanvraag voor een driejarige veldproef met genetisch gemodificeerde maïs met gewijzigde groeikarakteristieken

1. Uw opmerking of vraag rond de evaluatie van de risico's (bioveiligheid) van dossier (menselijke of dierlijke gezondheid, toxiciteit, allergeniciteit, nutritionele impact, leefmilieu,...) :

Voorstel:

Is het **stap voor stap beginsel** (EU richtlijn 2001/18/EG op de introductie van ggo's) in deze wel voldoende nagevolgd.? En het **voorzorgsprincipe** (Cartagena Protocol op de Bioveiligheid, 2000)?

Volgens richtlijn 2001/18/EG moet de introductie van ggo's in het milieu stapsgewijs gebeuren.

De aanvragers willen met deze veldproef gg-maïs in het milieu introduceren. Deze gg-maïs werd echter nog niet grondig getest op toxische, allergene of andere schadelijke effecten. Verder werd nog niet het nodige onderzoek gedaan naar mogelijks schadelijke milieu-effecten op niet-doelwitorganismen (insecten en hogere organismen die op het veld fourageren, of organismen in de bodem).

Hoe zit het met de invloed van de verhoogde enzym en hormoonactiviteit in de gemanipuleerde maïs wanneer dit wordt geconsumeerd? Wat met de ingebouwde herbicideresistentie? Wat met de andere ingebrachte nieuwe genen? Wat met de mogelijkheid tot horizontale genoverdracht op onder meer de E.coli bacterie?

De insertie van een extra stuk DNA in het DNA van een organisme kan leiden tot onverwachte effecten. Ook bij deze proef is dit niet uitgesloten, wat de onderzoekers ook aangeven in het aanvraagdossier:

“Het is natuurlijk niet uit te sluiten dat als gevolg van de insertie van het donormateriaal een onverwacht effect is opgetreden dat op dit moment nog niet gekend is (als gevolg van insertiemutagenese, pleiotropie of somaklonale variatie).”

De aanvragers achten de kans op dergelijke onverwachte effecten klein, maar sluiten ze niet uit. Het lijkt mij noodzakelijk om eerst uitsluitel te krijgen over deze effecten (door middel van bijkomende serreproeven) vooraleer deze proef in openlucht uit te voeren.

2. Uw opmerking of vraag rond de toelatingsprocedure voor de proeven zoals voorzien in het dossier (wie evalueert, hoe, criteria waarmee rekening gehouden wordt, wie geeft toelating, voorwaarden voor toelating, betrokkenheid van het publiek, ...) :

Voorstel:

Deze veldproef staat niet op zich. Commercialisering van de bevindingen van deze veldproef zullen gevolgen hebben op sociaal, economisch en ecologisch vlak (zie verder). Deze gevolgen moeten volgens mij bekeken worden in de beoordeling van de toelating en niet losgekoppeld worden van deze veldproef. Deze veldproef moet met andere woorden in een **breder maatschappelijk kader** geplaatst worden.

Is het publiek genoeg betrokken bij het voorstel van deze veldproef? Was de informatiecampagne groot genoeg? Welk deel van de bevolking heeft notie van deze proef en weet hoe eventuele bezwaren kunnen geuit worden? Wegen grondige bezwaren genoeg op het beoordelingsproces? Beleidsmakers worden verwacht aan 'risk management' te doen, maar hieronder valt niet enkel het uiterst nauwe, technische, 'risk assesment' dat gebeurt door een aantal wetenschappers. Ook bezorgde burgers,

gangbare en biologische boeren, imkers en wetenschappers uit diverse branches, dienen gehoord te worden, en hun bezorgdheden voldoende beantwoord vooraleer verder kan worden gegaan met de introductie van ggo's in ons ecosysteem. Samen definiëren wij wat een ggo is, en hoe we omgaan met de onzekerheidsfactor.

Ik wens tevens graag een **persoonlijk antwoord** te krijgen op mijn geuite bekommernissen.

Ik stel mij vragen bij een **mogelijke belangenvermenging** van een aantal leden van de Adviesraad voor Bioveiligheid, die zich moet uitspreken over de toelaatbaarheid van de veldproef. We denken hier onder meer aan de aanwezigheid van de heren Custers (VIB) en De Loose (ILVO), en eveneens aan de echtgenote van laatstgenoemde, mevr Depicker. Dit staat mogelijks een objectief beslissingsproces in de weg .

3. Uw algemene opmerking of vraag rond het dossier (voordelen, economische impact, vragen m.b.t commercialisatie,...) :

Voorstel:

- Op welke manier kan deze maïsproductie gezien worden als een **stap naar een duurzamer en eerlijker landbouwsysteem**? Er is immers een wereldwijde voedselcrisis, mede veroorzaakt door de groeiende teelt van biobrandstoffen, en een discussie in het Vlaams Parlement op 12 januari 2012 gaf duidelijk aan dat België sowieso onmogelijk haar huidige verbruik van fossiele brandstoffen kan omzetten naar biobrandstoffen, tenzij daarvoor immense stukken land in het Zuiden van onze Wereld worden ingepalmd.
- Is er al peer reviewed wetenschappelijk onderzoek dat aantoonde dat het werken met **maïs-ethanol meer energie opbrengt dan erin wordt gestoken**?
- Is het mogelijk dat het ingebouwde **glufosinaatresistentie-gen** bij de verdere ontwikkeling van de maïsplant **behouden** blijft, en in hoeverre spelen hier mogelijks samenwerkingscontracten met **Bayer Crop Science** mee, die bepaalde glufosinaat-herbiciden verkoopt?
- In dezelfde lijn wens ik volledige transparantie rond de wetenschappelijke samenwerking tussen VIB en **BASF** met betrekking tot de ontwikkeling van diverse maïsrassen, en meer concreet naar bepaalde intenties om een 'return' on investment voor BASF te garanderen? Tevens wil ik weten in hoeverre dergelijke samenwerking met BASF ook onrechtstreeks **Monsanto** ten goede kan komen (aangezien zij een heel intense samenwerking met BASF heeft, onder meer op het vlak van onderzoek naar 'climate ready genes').
- Ik wil ook precies weten waarom de maïsveldproef een onderdeel vormt van het speerpuntproject '**Biotechnology for a Sustainable Economy**', en in hoeverre ook het industriële consortium achter de **Ghent Bio Energy Valley** hierin betrokken is.
- Waarom al experimenteren met openlucht proefvelden als serreprouwen nog niet hebben aangetoond dat er wel degelijk meer **biomassa per oppervlakte-eenheid** wordt geproduceerd met deze maïs? Er zijn misschien hogere stengels en meer bladeren, maar als je die dichter op elkaar zet, verandert de netto-fotosynthese niet, evenmin als de totale bladoppervlakte op een bepaald stuk grond. Biotechnologen zijn al jaren bezig met het 'verkopen' van hun zogenaamde meeropbrengst-technologie, maar dit leverde tot nu toe enkel veel investeringen op, en een resem gepatenteerde soorten die, ondanks hun gebrek aan meeropbrengst, wel een meerprijs en groeiende afhankelijkheid voor de boer betekenen. Dit lijkt me geen denkbeeldig risico, en lijkt me ook helemaal geen stap in de goeie richting naar een écht duurzamer landbouwmodel. Bovendien wordt ons **landbouwsysteem beheerst door maïsvelden**. Gaat dit in de toekomst door het gebruik van deze GGO-maïs verminderen? Om de landbouwkringlopen te sluiten is de biomassa die niet rechtstreeks naar voeder of voeding gaat bestemd om als mest of compost terug te keren naar de bodem. **Gewasresten zijn geen afvalstoffen** maar kringloopstoffen die niet voor

brandstof inzetbaar zijn. De meeste landbouwgronden vertonen nu reeds een tekort aan 'rijke' voedingshumus om bodemleven en gewassen te onderhouden.

- Heel wat landbouwexperten pleiten voor **herintroductie van zaadvaste maïsrassen**, maar vormen gentechgewassen hier nu net geen bedreiging? In de eerste plaats omdat ze de ontwikkeling van zaadvaste rassen in de weg staan en verder omdat GGO-maïs bezwaarlijk kan gecombineerd worden met zaadvaste maïsrassen voor zaadvermeerdering en voor GGO-vrije productie. Ook de biologische landbouw wordt met de rug tegen de muur gezet binnen de huidige co-existentiewetgeving, want zij hebben geen enkele mogelijkheid meer om hun productie echt ggo-vrij te houden. Of zie ik dit verkeerd?
- Is het maatschappelijk gezien wel een verstandige **keuze om zoveel geld te spenderen** aan dergelijke veldproeven en onderzoeken in de plantenbiotechnologie, wanneer de échte antwoorden op de huidige en nakende crisissen in een heel andere richting te vinden zijn, en veel te weinig middelen ter beschikking hebben? Denken we bijv aan meer onderzoek naar agro-ecologie, bodemregeneratie, kleinschaliger en gediversifieerder landbouw, teeltrotatie, biologische gewasbescherming, voedselsoevereiniteit, etc? Het werk van VN-rapporteur Olivier De Schutter, of dat van het IAASTD, spreken hierrond boekdelen. Welke parameters sturen deze budgetvorming? Zijn dit voornamelijk economische parameters of worden deze ook ingegeven door sociale en ecologische impulsen? Is het een budgetvorming in functie van de landbouw of in functie van de agro-industrie?
- In hoeverre zijn onze beleidsmakers oprecht geïnteresseerd in **eerlijker prijzen voor de boeren in Noord en Zuid**, en in hoeverre is investeren in plantenbiotechnologie hierin een stap in de goede richting? De afhankelijkheid van de agro-industrie, met haar patenten en prijszetting, en haar druk op kapitaalsintensieve schaalvergroting en intensifiëring, spelen hierin een belangrijke rol.
- Klopt het dat de **overgrote meerderheid der Belgen nog altijd TEGEN** de introductie van ggo-gewassen is op de akkers en in ons bord? Indien ja, en de recentste Eurobarometer geeft ons alle redenen om dit aan te nemen, in hoeverre mag dit meespelen in het maatschappelijke debat rond ggo's?
- Klopt het vermoeden dat dit maïsveld tevens tot doel heeft de **maatschappelijke aanvaarding** van ggo's bij de Belgische bevolking te verhogen, en eveneens een **demonstratieveld** is, om investeringen aan te trekken? Dergelijke intenties staan niet in de veldproefaanvraag vermeld, maar dienen volgens mij wel mee in rekening te worden gebracht. Van het ggo aardappelveld van 2011 weten we intussen dat dit onderdeel was van de gehanteerde communicatiestrategie van het Instituut voor Landbouw- en Visserij Onderzoek (ILVO). Dergelijke beweegredenen beïnvloeden het 'onafhankelijk wetenschappelijk' karakter, en het is nog maar zeer sterk de vraag of dergelijke biotechpromotie tot de kernmissie van het ILVO behoort. Dat publiek onderzoeksgeld wordt aangewend om de publieke opinie te paaien is een gevaarlijke tendens. Graag een duidelijk antwoord hierop.